

L'eficiència com a argument: què es posa en risc quan la cultura es reforma des de l'austeritat?

Publicat per [Interacció](#) [1] el 30/12/2013 - 11:28 | Última modificació: 29/06/2026 - 09:58

Un cop revisat, aquest article de Pep Montes conserva una vigència sorprenent. Escrit en ple context de retallades i reformes institucionals, no discuteix tant la necessitat de canvis en el sistema cultural com els criteris amb què aquests es justifiquen. El seu argument central és que la crisi econòmica pot convertir-se en una oportunitat per revisar estructures i millorar processos, però també en una coartada per impulsar transformacions profundes sense debat suficient, sense avaluació rigorosa i sense una reflexió clara sobre les conseqüències a llarg termini. (n. de l'e., 2026)

Montes qüestiona especialment l'ús recurrent de conceptes com "austeritat" i "eficiència", convertits en principis gairebé indiscutibles de l'acció pública. Recorda que la cultura no havia estat identificada com un àmbit de despesa excessiva en comparació amb altres països europeus i que moltes de les reformes plantejades no es basaven en evidències contrastades sobre una presumpta ineficiència del sistema cultural. La crítica principal no és a la necessitat de gestionar millor, sinó a la tendència a presentar com a decisions tècniques allò que sovint respon a opcions polítiques i ideològiques.

Una de les aportacions més rellevants del text és la defensa de l'avaluació com a condició prèvia a qualsevol reforma. L'autor denuncia que les polítiques culturals acostumen a prendre decisions sense disposar de prou informació sobre els seus resultats reals i alerta que les afirmacions sobre eficàcia o ineficiència sovint es basen més en percepcions que en dades.

També dedica una atenció especial als efectes de les retallades sobre els equips humans, els equipaments i les estructures de coneixement acumulades al llarg dels anys. Segons Montes, la cultura depèn de manera decisiva de l'experiència, de la capacitat d'interlocució i de la confiança construïda pels professionals. Reduir aquestes capacitats pot generar estalvis immediats, però també hipotecar la possibilitat de recuperació futura.

? Les reformes institucionals poden simplificar estructures, però també posar en risc els equilibris, els coneixements i les capacitats acumulades que sostenen el sistema cultural.

La reflexió esdevé especialment interessant quan aborda la creació de grans organismes, xarxes i estructures unificades. Montes no rebutja la coordinació ni les economies d'escala, però defensa que la cultura necessita diversitat, especialització, autonomia i pluralitat de veus. Per això insisteix que la simplificació administrativa no hauria de comportar simplificació cultural.

El text conclou amb una idea que interpel·la les polítiques culturals actuals: la cultura és un àmbit de complexitat i els seus resultats no poden mesurar-se exclusivament amb criteris quantitius o econòmics. Qualsevol reforma hauria de preservar aquesta complexitat i evitar que l'eficiència es converteixi en un argument suficient per justificar transformacions que poden tenir efectes irreversibles sobre el valor cultural acumulat.

Referència

Montes, P. (2012). *La cultura en risc: entre l'austeritat i l'eficiència*. Item: *Revista de Biblioteconomia i Documentació*, 56, 93–111.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: finançament de la cultura

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2013/eficiencia-argument>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/cobdcriteri.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4602>